

Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie

**WYDZIAŁ ELEKTROTECHNIKI, AUTOMATYKI,
INFORMATYKI I INŻYNIERII BIOMEDYCZNEJ**

KATEDRA INFORMATYKI STOSOWANEJ

Praca dyplomowa inżynierska

*Implementacja maszyny wirtualnej dla funkcyjnych języków
programowania wspierających przetwarzanie współbieżne.*

*Implementation of a virtual machine for functional programming
languages with support for concurrent computing.*

Autor:	<i>Kajetan Rzepecki</i>
Kierunek studiów:	<i>Informatyka</i>
Opiekun pracy:	<i>dr inż. Piotr Matyasik</i>

Kraków, 2014

*Oświadczam, świadomy odpowiedzialności karnej za poświadczenie nie-
prawdy, że niniejszą pracę dyplomową wykonałem osobiście i samodzielnie
i nie korzystałem ze źródeł innych niż wymienione w pracy.*

Serdecznie dziękuję Lucynie za cierpliwość i wsparcie podczas tworzenia pracy.

Spis treści

1. Model przetwarzania współbieżnego	7
1.1. Implementacja symetrycznego multiprocessingu	7
1.2. Harmonogramowanie procesów	10
1.3. Implementacja Modelu Aktorowego	10
1.4. Implementacja przesyłania wiadomości	11

1. Model przetwarzania współbieżnego

Niniejsza sekcja opisuje implementację modelu przetwarzania współbieżnego zastosowanego w maszynie wirtualnej ThesisVM. Model ten przewiduje wykorzystanie symetrycznego multiprocessingu oraz implementację Modelu Aktorowego interakcji mikroprocesów. Wstępny opis wybranego modelu zawarto w sekcji ??.

Model Aktorowy [?] został wybrany przez wzgląd na jego relatywne nieskomplikowanie i wielką ekspresywność, zwłaszcza w kontekście funkcyjnych języków programowania. Model ten zakłada istnienie autonomicznych *aktorów*, którzy porozumiewają się za pomocą przekazywanych asynchronicznie *wiadomości*, co bardzo łatwo można przetłumaczyć na istnienie wielu działających konkurencyjnie mikroprocesów.

Każdy mikroproces po otrzymaniu wiadomości może na nie reagować poprzez zmianę swojego wewnętrznego *zachowania*, wygenerowanie skończonej liczby *nowych wiadomości*, wysyłanych konkurencyjnie do innych mikroprocesów, lub poprzez stworzenie skończonej liczby *nowych aktorów* - uruchomienie dodatkowych mikroprocesów ThesisVM. Dokładny opis założeń Modelu Aktorowego został zawarty w [?].

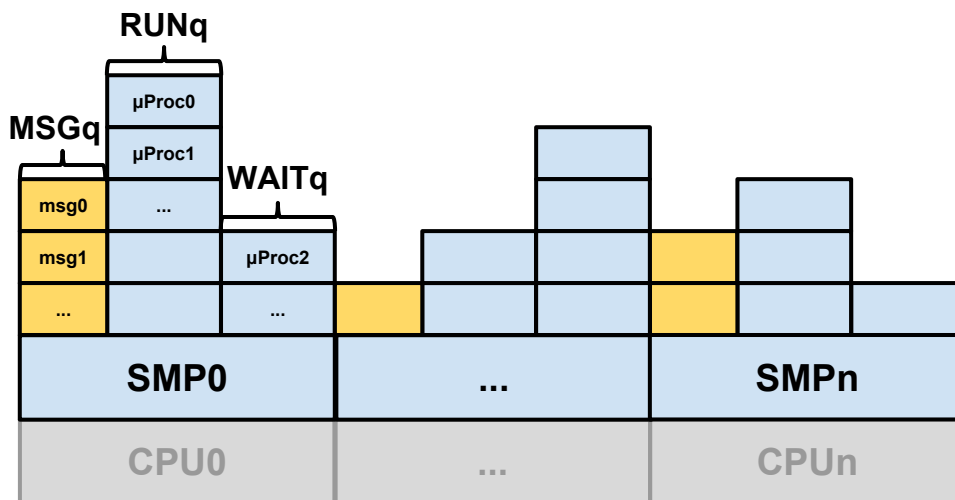
1.1. Implementacja symetrycznego multiprocessingu

Implementacja wykorzystuje wątki systemu operacyjnego, na którym uruchomiona jest maszyna wirtualna ThesisVM w celu zrównoleglenia działania wielu interpreterów kodu bajtowego. Rysunek 1.1 zawiera schematyczną reprezentację struktury symetrycznych multiprocesorów (SMP).

SMP komunikują się ze sobą poprzez wiadomości kontrolne przekazywane za pośrednictwem kolejki wiadomości `MSGq`, efektywnie wykorzystując Model Aktorowy. Implementacja taka jest więc bardzo skalowalna i umożliwia dowolną zmianę ilość uruchomionych jednostek także podczas działania maszyny wirtualnej.

Obecnie wiadomości kontrolne wykorzystywane są przy tworzeniu nowych mikroprocesów, ale implementacja może zostać w przyszłości rozszerzona w celu umożliwienia stosowania zaawansowanych algorytmów równoważenia obciążenia, strategii uruchomie-

niowych mikroprocesów a także propagacji i kolekcji danych diagnostycznych działania symetrycznych multiprocesorów. Więcej informacji o przyszłych kierunkach rozwoju projektu zostało zawarte w sekcji ??.

Rysunek 1.1: Schemat symetrycznego multiprocessingu ThesisVM.

Każdy z symetrycznych multiprocesorów (SMP) zarządza szeregiem struktur danych wykorzystywanych do przechowywania kontekstów mikroprocesów oraz harmonogramowania (ang. *scheduling*) ich interpretacji (rysunek ref:fig:tvm-smp).

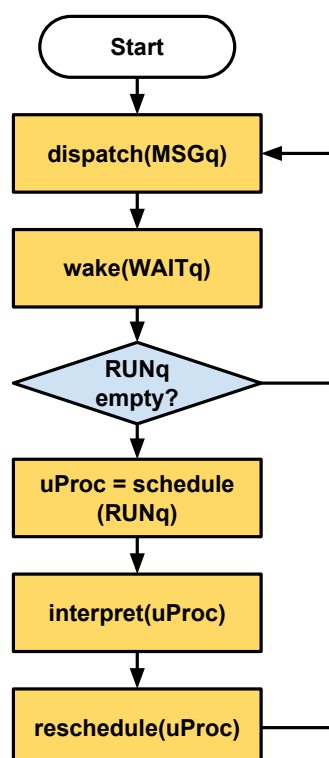
Struktury te to kolejki priorytetowe zaimplementowane w oparciu o, gwarantujące logarytmiczną złożoność wszystkich operacji, **drzewa czerwono-czarne**:

- **RUNq** - kolejka ustalającą kolejność uruchamiania aktywnych mikroprocesów,
- **WAITq** - kolejka przechowująca mikroprocesy będące w uśpieniu, ułatwiająca ustalenie kolejności ich powrotu do działania.

SMP działają według uproszczonego algorytmu zaprezentowanego na diagramie 1.2. Po starcie maszyny wirtualnej wszystkie SMP przechodzą do fazy obsługi wiadomości kontrolnych, **dispatch**. Podczas tej fazy wiadomości otrzymane asynchronicznie przez SMP są analizowane i obsługiwane tak szybko, jak to tylko możliwe.

Następną fazą jest faza **wake**, której zadaniem jest przywrócenie uśpionych mikroprocesów do ponownego działania. Wykorzystuje ona kolejkę **WAITq**, dzięki czemu ustalenie, czy istnieją mikroprocesy gotowe do przebudzenia mogło zostać zrealizowane w czasie logarytmicznym poprzez analizę wartości skrajnie lewego poddrzewa reprezentacji kolejki, gdzie znajduje się element najmniejszy.

Jeśli jakiegokolwiek mikroprocesy zostały przebudzone i tym samym przeniesione do kolejki RUNq, następuje faza ich harmonogramowania - **schedule**. Faza ta ustala kolejność uruchamiania i interpretacji kodu poszczególnych mikroprocesów i została szczegółowo opisana w następnej sekcji. Jeśli żaden mikroproces nie oczekuje na uruchomienie SMP wraca do pierwszej fazy oczekując na nowe wiadomości kontrolne.

Rysunek 1.2: Algorytm postępowania symetrycznych multiprocessorów ThesisVM.

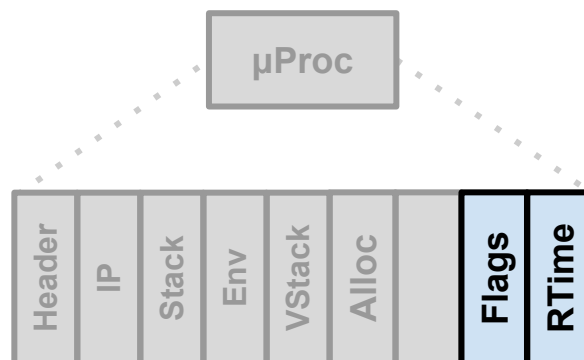
Po ustaleniu mikroprocesu gotowego do uruchomienia następuje faza interpretacji jego kodu - **interpret**. Faza ta jest ograniczona czasowo (ang. *time-based scheduling*) a czas jej trwania zależy od obecnego obciążenia SMP. Alternatywnym rozwiązaniem jest ograniczenie maksymalnej ilości kroków interpretera kodu bajtowego (ang. *work-based scheduling*).

Ostatnia faza, **reschedule** polega na wywłaszczeniu mikroprocesu i przeniesieniu go do jednej z kolejek RUNq lub WAITq w zależności od efektów jego działania. Po tej fazie następuje koniec cyklu i symetryczny multiprocessor ponownie przechodzi do fazy obsługi wiadomości kontrolnych.

1.2. Harmonogramowanie procesów

Najważniejszą fazą opisanego w poprzedniej sekcji algorytmu jest faza harmonogramowania procesów. W celu ustalenia kolejności mikroprocesów wykorzystanie został algorytm **Completely Fair Scheduling**, który jest stosowany między innymi w jądrze systemu Linux od wersji 2.6.23.

- Opisać algorytm Completely Fair Scheduler. [?]

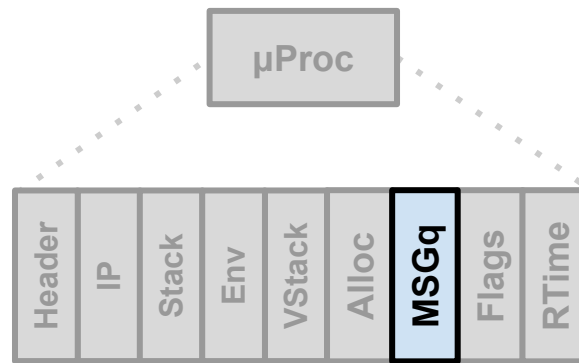

Rysunek 1.3: Schemat rejestrów wymaganych przez usprawnienia harmonogramowania SMP.

- Opisać implementację i wykorzystanie RUNq.
- Opisać implementację prymitywu `sleep` oraz WAITq.
- Opisać wady możliwe usprawnienia (load-balancing i dzielenie zużycia).

1.3. Implementacja Modelu Aktorowego

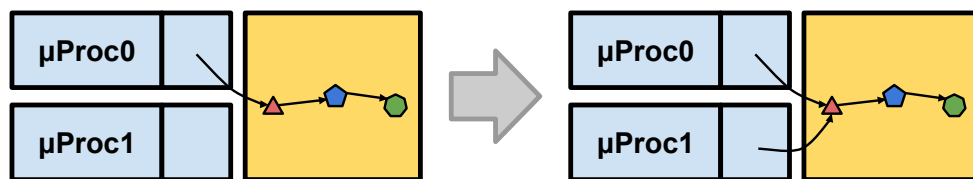
- Opisać powstawanie procesów i prymityw `spawn`.
- Opisać implementację prymitywów `send` oraz `recv`.
- Opisać logiczną autonomiczność procesów (brak mutacji = inne procesy nie mogą ingerować).
- Opisać sposób porozumiewania się procesów (kolejki nieblokujące). [?, ?]
- Opisać zmiany wprowadzone w stanie maszyny wirtualnej (dodatkowe rejestry).

Rysunek 1.4: Schemat rejestrów wymaganych przez implementację Modelu Aktorowego.

1.4. Implementacja przesyłania wiadomości

- Opisać implementację kolejek nieblokujących (+ weryfikacja poprawności). [?, ?]
- Opisać wykorzystanie CAS i problem ABA.

Rysunek 1.5: Schemat działania przesyłania wiadomości.

- Opisać krótko wady i możliwe usprawnienia zastosowanego rozwiązania (dynamic size, wait-free, optimistic FIFO). [?, ?, ?]
- Opisać krótko alternatywne podejścia (synchroniczne przekazywanie wiadomości - kanały, locki/mutexy/semafony).
- Opisać sposób pobierania wiadomości z kolejki i jego możliwe usprawnienia (pattern-matching).